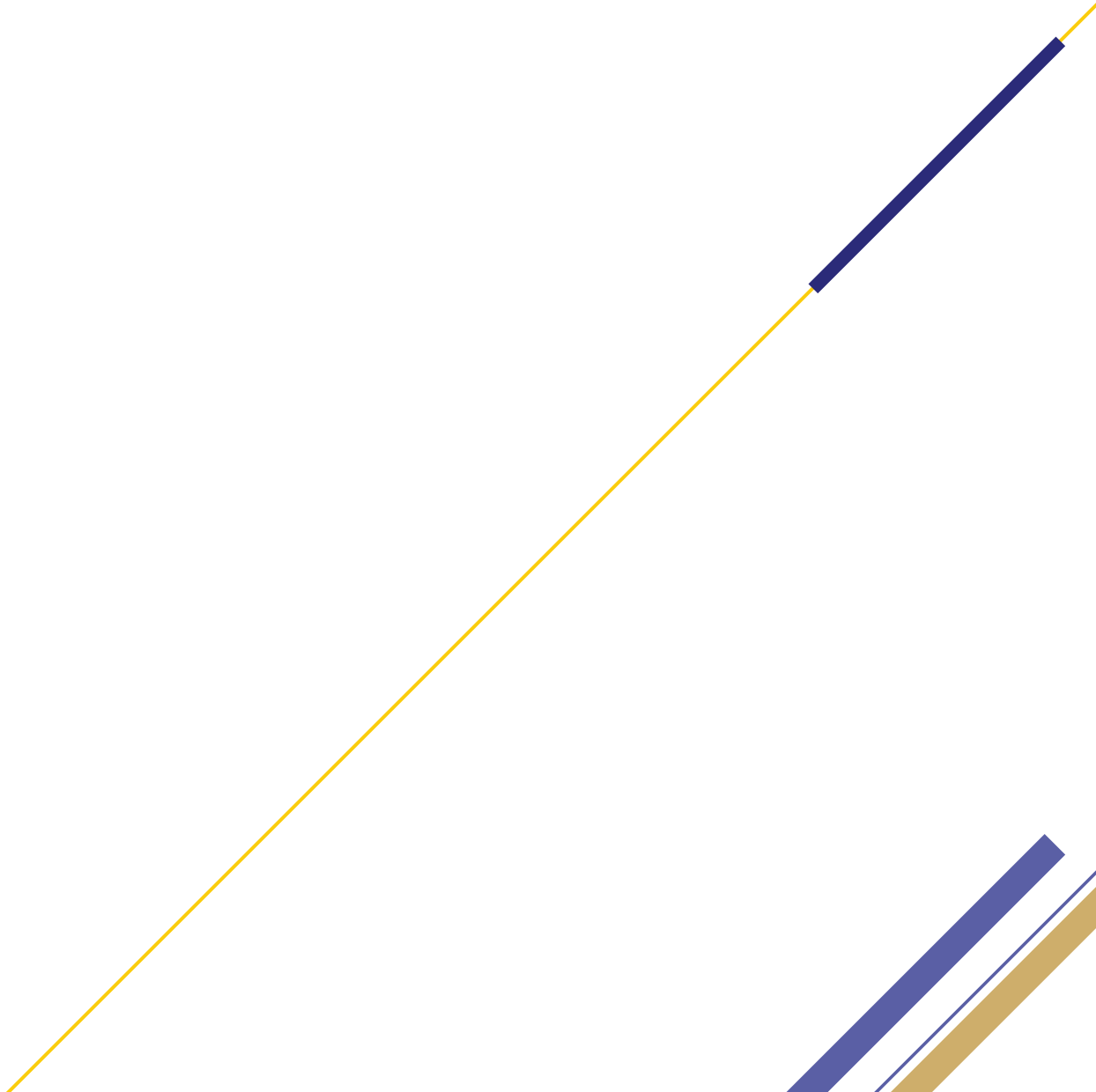

Centralna banka Bosne i Hercegovine

Uloga i značaj

Osnovni podaci o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine

Centralna banka Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: CBBiH) osnovana je 20. juna 1997. godine donošenjem Zakona o CBBiH koji je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, a u skladu s Opštim okvirnim sporazumom za mir u Bosni i Hercegovini. Počela je s radom 11. augusta 1997. godine.

Najviši organ CBBiH je Upravno vijeće, koje je nadležno za utvrđivanje monetarne politike i kontrolu njenog provođenja, organizaciju i strategiju CBBiH, u skladu s ovlaštenjima utvrđenim Zakonom o CBBiH. Upravu CBBiH čine guverner i tri viceguvernera. Guverner je glavni izvršni funkcioner CBBiH zadužen za njeno svakodnevno poslovanje.

CBBiH ima Centralni ured, sa sjedištem u Sarajevu u zgradi koja je građena u periodu od 1929. do 1932. godine i 2009. godine je proglašena nacionalnim spomenikom. Pored Centralnog ureda, CBBiH ima tri glavne jedinice, i to Glavna jedinica Sarajevo, Glavna banka Republike Srpske Centralne banke BiH i Glavna jedinica Mostar te dvije filijale: Filijala Brčko i Filijala CBBiH Pale.

U augustu 2017. godine, CBBiH je obilježila 20 godina od početka rada i ovaj period su obilježile kontinuirane aktivnosti koje su imale za cilj da doprinesu monetarnoj stabilnosti finansijskog sistema i ekonomskom prosperitetu zemlje i ispunjavanju međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.

Za detaljnije informacije posjetiti link:

<https://www.cbbh.ba/Content/Read/13?lang=bs>

ŠTA SVE CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE RADI?

1.

MONETARNA
POLITIKA

2.

UPRAVLJANJE
DEVIZNIM
REZERVAMA

3.

FINANSIJSKA
STABILNOST

4.

ODRŽAVANJE
PLATNIH
SISTEMA ZEMLJE

5.

IZDAVANJE
NOVCANICA I
KOVANICA BiH

6.

PRIKUPLJANJE I
OBJAVA STATISTIČKIH
PODATAKA

MEĐUNARODNA
SARADNJA

7.

ULOGA
FISKALNOG
AGENTA

8.

9.

DRUŠTVENO
ODGOVORNA
ULOGA

Ciljevi i zadaci

Cilj CBBiH je da postigne i održi stabilnost domaće valute (konvertibilna marka - KM, međunarodna oznaka je BAM), tako što izdaje domaću valutu prema aranžmanu poznatom kao currency board (valutni odbor), prema kome svaka izdata novčanica i kovanica konvertibilne marke mora imati pokriće u slobodnim konvertibilnim deviznim sredstvima po fiksnom kursu 1 KM : 0,51129 EUR. U skladu sa Zakonom, konvertibilna marka je jedino zakonsko sredstvo plaćanja u Bosni i Hercegovini.

Na slici: Detalj sa fasade na zgradi Centralne banke.

Centralna banka Bosne i Hercegovine:

- ◆ definiše, usvaja i kontroliše monetarnu politiku Bosne i Hercegovine;
- ◆ upravlja službenim deviznim rezervama na siguran i profitabilan način;
- ◆ stavlja i povlači iz opticaja domaću valutu (Konvertibilna marka);
- ◆ pomaže i održava odgovarajuće platne i obračunske sisteme;
- ◆ održava Jedinstveni registar transakcijskih računa i Centralni registar kredita;
- ◆ prikuplja i objavljuje statističke podatke koji su integralni dio makroekonomskih statistika Bosne i Hercegovine
- ◆ ima ulogu fiskalnog agenta države u servisiranju vanjskog duga;
- ◆ koordinira djelatnosti Agencija za bankarstvo entiteta Bosne i Hercegovine i predsjedava Stalnim odborom za finansijsku stabilnost Bosne i Hercegovine.

Za detaljnije informacije posjetiti link:

<https://www.cbbh.ba/Content/Read/13?lang=bs>

Na slici: Statue na ulazu u zgradu su djelo Vladimira Zagorodnjika

Monetarna politika

1.

Monetarna politika Bosne i Hercegovine regulisana je Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine. CBBiH posluje pod aranžmanom valutnog odbora.

S obzirom na to da je konvertibilna marka (KM) vezana za valutu "sidro" euro, kupovina KM se obavlja po fiksnom deviznom kursu koji iznosi 1,95583 KM za 1 euro. Kada se KM razmjenjuje za neki drugi konvertibilni novac, onda se transakcije obavljaju po tržišnom deviznom kursu. Sva valuta u opticaju, kao i depoziti banaka kod CBBiH, imaju pokriće u stranoj valuti.

Ovakav model monetarne politike daje stabilnost domaćoj valuti i jača povjerenje građana i institucija u KM. Vanjska stabilnost valute obezbijedena je uspješnim održavanjem fiksnog deviznog kursa i redovnim servisiranjem vanjskog duga Bosne i Hercegovine koji CBBiH obavlja u ulozi fiskalnog agenta. Kao rezultat spomenute stabilnosti, devizne rezerve su stabilne i u stalnom su porastu kao i štednja u domaćim bankama.

Primjenom fiksnog deviznog kursa prema euru, eliminisana je nesigurnost kursa i poslana poruka investitorima da zbog monetarne politike ne trebaju brinuti oko nepredvidivih promjena u nivou domaćih cijena.

Upravljanje deviznim rezervama

2.

CBBiH upravlja deviznim rezervama polazeći prvenstveno od principa sigurnosti i likvidnosti investiranja, a u skladu sa Zakonom o CBBiH i odgovarajućim internim aktima (strateškom alokacijom aktive, investicionim smjernicama i pravilima i parametrima rizika). S obzirom na odredbe Zakona, više od 95% deviznih rezervi se investira u finansijske instrumente denominirane u eurima, čime je CBBiH oslonjena na tržišna kretanja unutar eurozone.

Upravno vijeće, na strateškom nivou, donosi i utvrđuje strateške odluke o upravljanju i investiranju deviznih rezervi. Investicioni komitet djeluje u okviru obavezujućih zakonskih ograničenja i Investicionih smjernica usvojenih od strane Upravnog vijeća pri pripremi pravila i parametara rizika vezanih za ulaganje deviznih rezervi. Odlučivanje i odgovornost za svakodnevno upravljanje deviznim rezervama je na operativnom nivou, gdje se djeluje u skladu sa smjernicama i pravilima i parametrima rizika.

U procesu upravljanja deviznim rezervama, kontinuirano se analiziraju informacije i prognoze s relevantnih tržišta novca i kapitala u eurozoni i svijetu. U skladu s tim, iniciraju se odgovarajuće promjene politike investiranja u cilju prilagodavanja tržišnim uslovima u eurozoni.

Portfolio deviznih rezervi izložen je različitim finansijskim rizicima (kamatnom riziku, kreditnom riziku, riziku likvidnosti i deviznom riziku) i njima se upravlja u skladu s najboljim svjetskim praksama. CBBiH sredstva deviznih rezervi investira u skladu sa zakonskim ciljevima, principima i ograničenjima, i to prvenstveno u obveznice odabranih država eurozone i u depozite kod odabranih stranih finansijskih institucija (komercijalne banke, centralne banke i BIS) koje zadovoljavaju kriterije kreditnog rizika.

Devizne rezerve su intenzivno rasle od osnivanja CBBiH, pa su se u periodu od posljednjih 15 godina utrostručile i dostigle iznos od preko 11 milijardi KM.

Finansijska stabilnost

3.

Pod finansijskom stabilnošću CBBiH podrazumijeva stanje u kojem finansijski sistem može apsorbovati različite šokove bez značajnih poremećaja u svom trenutnom i budućem funkcionisanju i čije funkcionisanje nema negativne uticaje na ekonomiju.

CBBiH vrši funkciju praćenja finansijske stabilnosti koja podrazumijeva pravovremeno identifikovanje ranjivosti u finansijskom sistemu zemlje bilo da one proizilaze iz domaćeg i međunarodnog makroekonomskog okruženja bilo iz samog finansijskog sistema. Aktivnosti CBBiH na polju praćenja stabilnosti finansijskog sistema obuhvataju i specijalizovanu komunikaciju s relevantnim domaćim i međunarodnim institucijama kojom se osigurava kontinuitet procesa praćenja sistemskih rizika, kao i komuniciranje o rizicima po finansijsku stabilnost sa širom javnošću.

Doprinos očuvanju finansijske stabilnosti CBBiH daje kroz zakonom utvrđenu nadležnost koordinacije djelatnosti entitetskih agencija za bankarstvo, kao i članstvom u Stalnom odboru za finansijsku stabilnost BiH, koji, pored guvernera CBBiH i direktora agencija za bankarstvo čine i članovi Fiskalnog vijeća BiH i direktor Agencije za osiguranje depozita BiH.

CBBiH izvještava širu javnost o rizicima po finansijsku stabilnost kroz redovnu godišnju publikaciju, Izvještaj o finansijskoj stabilnosti, koji se od 2007. godine objavljuje na web stranici CBBiH. Objavljivanjem Izvještaja o finansijskoj stabilnosti, CBBiH javnosti želi ukazati na posljedice dosadašnjih makroekonomskih trendova i trendova u finansijskom, prvenstveno bankarskom sektoru na rizike i izazove s kojima će se finansijski sistem suočiti u narednim periodima.

Na slici: Srebrnjak izdat povodom 20 godina postojanja Centralne banke

Izvještaj o finansijskoj stabilnosti možete skinuti putem ovog linka:

<https://www.cbbh.ba/content/archive/575?lang=bs>

Održavanje platnih sistema zemlje

4.

CBBiH je odigrala važnu ulogu u reformi platnih sistema. Modernizacijom platnog prometa u 2001. godini došlo je do značajnih poboljšanja, što se ogleda u povećanju brzine transfera transakcija, smanjenju troškova i usvajanju evropskih standarda.

U saradnji s komercijalnim bankama u Bosni i Hercegovini, Centralna banka Bosne i Hercegovine upravlja modernim sistemima poravnanja međubankarskih platnih naloga kroz bruto poravnanje u realnom vremenu „BPRV“ („RTGS“ – Real Time Gross Settlement) i žirokliring sistem koji radi na principu neto poravnanja.

U okviru platnih sistema BiH funkcionišu i Jedinstveni registar računa poslovnih subjekata (JRRPS) u BiH, kao i Centralni registar kredita (CRK) pravnih i fizičkih lica u Bosni i Hercegovini. Na ovaj način dat je značajan doprinos praćenju sistemskih rizika u finansijskom sistemu i održavanju finansijske stabilnosti.

Početak 2007. godine Bosni i Hercegovini je dodijeljen i IBAN (International Bank Account Number). Uvođenjem međunarodnog standarda za numeraciju računa, bankama u Bosni i Hercegovini omogućeno je formalno uključivanje u sistem automatske obrade deviznih platnih naloga unutar Evropske unije (EU). Pouzdano funkcionisanje platnih sistema u zemlji omogućava da plaćanje između svih subjekata bude pravovremeno i efikasno, a kroz ovaj sistem se godišnje obavi preko 40 miliona transakcija u ukupnoj vrijednosti od preko 100 milijardi KM.

Za detaljnije informacije posjetiti linkove:

Jedinstveni registar računa poslovnih subjekata (JRRPS) u BiH:

<https://www.cbbh.ba/Content/Read/28?lang=bs>

Centralni registar kredita:

<https://www.cbbh.ba/Content/Read/27?lang=bs>

Za detaljnije informacije o žirokliringu i BPRV-u (RTGS) posjetiti link:

www.cbbh.ba/Content/Read/1058?lang=bs

Izdavanje novčanica i kovanica BiH

5.

U skladu s pravilima valutnog odbora, zadatak CBBiH jeste da stavlja u opticaj i povlači iz opticaja novčanice i kovanice konvertibilne marke (KM). KM je novčana jedinica Bosne i Hercegovine, a jedna konvertibilna marka se dijeli na 100 feninga.

CBBiH je jedina institucija u Bosni i Hercegovini koja organizuje izradu novčanica i kovanog novca konvertibilne marke, utvrđuje njihovu apoenku strukturu i osnovna obilježja, obezbjeđuje redovno snabdijevanje novčanicama i kovanim novcem te zamjenjuje novčanice i kovani novac koji su postali nepodobni za opticaj. Na dan 31. decembar 2018. godine, izvan monetarnih vlasti je bilo 69,4 miliona komada novčanica i 363,6 miliona komada kovanica.

Link za prikaz novčanica:

[https://www.cbbh.ba/
contentread/19?lang=bs](https://www.cbbh.ba/contentread/19?lang=bs)

Link za prikaz kovanica:

[https://www.cbbh.ba/
contentread/1072?lang=bs](https://www.cbbh.ba/contentread/1072?lang=bs)

Cilj CBBiH je da obezbijedi da valuta u opticaju ima obilježja kvaliteta, vijeka trajanja i zaštite od krivotvorenja na nivou aktuelnih tehnoloških standarda u zemljama Evropske unije. Na web stranici CBBiH mogu se pronaći informacije o zaštitnim obilježjima novčanica konvertibilne marke koje mogu pomoći u provjeri njihove autentičnosti.

Za detaljnije informacije o zaštitnim obilježjima posjetiti link:

<https://www.cbbh.ba/content/read/645?lang=bs>

Prikupljanje i objava statističkih podataka 6.

CBBiH kompilira statističke podatke koji su integralni dio makroekonomskih statistika Bosne i Hercegovine. Osnovu za statističku produkciju predstavljaju važeće međunarodne metodologije i prakse iz tri područja makroekonomskih statistika: statistike monetarnog i finansijskog sektora, statistike platnog bilansa i statistike vladinih finansija i finansijskih računa.

Provodi se niz različitih statističkih istraživanja u cilju prikupljanja podataka od banaka, preduzeća, vladinih institucija, itd. Proizvedena statistika se besplatno stavlja na raspolaganje javnosti putem publikacija, web stranice i kroz međunarodnu distribuciju statističkih podataka.

Za detaljnije informacije o statistici i pristup interaktivnom statističkom web portalu posjetiti link:

<https://www.cbbh.ba/Content/Read/8?lang=bs>

Pored ranije spomenutog Izvještaja o finansijskoj stabilnosti, CBBiH izdaje veći broj redovnih publikacija koje mogu biti od koristi analitičarima, medijima, akademskoj i poslovnoj zajednici, međunarodnim institucijama i široj javnosti.

Za pregled publikacija posjetiti link:

<https://www.cbbh.ba/Content/Archive/36?lang=bs>

Međunarodna saradnja

7.

Za detaljnije informacije posjetiti link:

https://www.cbbh.ba/contentrelations_1091?newscategoryId=68&lang=bs

CBBiH učestvuje u svim fazama procesa evropskih integracija Bosne i Hercegovine i doprinosi evropskom integracijskom procesu Bosne i Hercegovine u skladu sa svojim nadležnostima. Priprema informacije, podatke i priloge za redovni godišnji izvještaj Evropske komisije o Bosni i Hercegovini i Program ekonomskih reformi. Osim toga, CBBiH učestvuje u radu koordinacijskih i ekspertnih struktura Bosne i Hercegovine koje su uspostavljene u cilju provođenja ugovornih obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, pripreme i koncipiranja odgovora na upitnik po zahtjevu za kandidaturu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji i drugih obaveza procesa evropskih integracija.

Bosna i Hercegovina je članica većeg broja Međunarodnih finansijskih institucija, kao što su Međunarodni monetarni fond (MMF), Svjetska banka i Banka za međunarodna poravnanja (BIS). Pored toga, banka ima aktivne bilateralne odnose s drugim centralnim bankama, finansijskim institucijama i organizacijama poput ECB, EUROSTAT, EBRD, EFSE, USAID, SECO, GiZ i dr.

Uloga fiskalnog agenta

8.

Od 2002. godine CBBiH obavlja ulogu fiskalnog agenta prema MMF-u, u ime vladinih institucija u Bosni i Hercegovini vodi račune, povlači sredstva, izvršava finansijske obaveze, prijem i distribuciju indirektnih poreza, vrši poslove depozitara i relevantnu korespondenciju.

Pored rada s međunarodnim finansijskim institucijama, CBBiH, usvoјstvu fiskalnog agenta Ministarstva finansija i trezora BiH, koordinira aktivnosti s međunarodnim kućama za rejting u vezi s dobijanjem ocjene za suvereni kreditni rejting.

Za detaljnije informacije o članstvu i odnosima BiH sa međunarodnim finansijskim institucijama posjetiti link:

<https://www.cbbh.ba/Content/relations/892?newscategoryId=69?lang=bs>

Za detaljnije informacije o kreditnom rejtingu BiH posjetiti link:

<https://www.cbbh.ba/Content/Read/549?lang=bs>

Društveno odgovorna uloga

9.

CBBiH u svom poslovanju želi i nastoji djelovati poštujući principe društvene odgovornosti te kontinuirano provodi aktivnosti finansijskog opismenjavanja građana Bosne i Hercegovine i to putem pripreme i distribucije edukativnih materijala, provođenja finansijske edukacije i organizacije informativnih i edukativnih posjeta CBBiH.

CBBiH pomaže promovisanju korisnih finansijskih znanja i vještina kod stanovništva, te na taj način, povećanjem nivoa finansijske pismenosti, doprinosi finansijskoj stabilnosti, ali i većoj finansijskoj inkluziji pojedinca.

U proteklom periodu, poseban fokus je bio na radu s učenicima osnovnih i srednjih škola kao i studentima iz Bosne i Hercegovine. Kao sredstva provođenja ovih aktivnosti korištene su različite forme interaktivnih radionica, kvizova i debata, gdje se nastojalo na jednostavan, zabavan, ali i sadržajan način učesnike potaknuti na odgovoran pristup novcu, finansijskim proizvodima i uslugama te uopće upravljanju ličnim finansijskama. Pored toga, provode se aktivnosti na obilježavanju svih relevantnih međunarodnih događaja koji za temu imaju odgovorno upravljanje finansijskama, poput Svjetskog dana štednje i Međunarodne sedmice novca (Global Money Week). Također, značajno je provođenje brifinga ambasadora i novinara s ciljem potpunijeg prezentiranja uloge i značaja CBBiH.

Pored finansijske edukacije, CBBiH i njeni uposlenici se uvijek rado odazivaju na akcije humanitarnog karaktera, poput dobrovoljnog davanja krvi i prikupljanja pomoći za ugrožene. Svake godine, banka aktivno učestvuje u društveno odgovornim akcijama poput prikupljanja i recikliranja papira i ostalih materijala.

IA BAH
LNA BANKA

Adrese Centralnog ureda i glavnih jedinica i filijala:

- ◆ Centralni ured Centralne banke Bosne i Hercegovine
Maršala Tita 25, Sarajevo, 71 000
- ◆ Glavna jedinica Sarajevo
Mehmeda Spahe 3, Sarajevo, 71 000
- ◆ Glavna jedinica Mostar
Zagrebačka 10, Mostar, 88 000
- ◆ Glavna banka Republike Srpske Centralne banke BiH
Vidovdanska 19, Banja Luka, 78 000
- ◆ Filijala Centralne banke Bosne i Hercegovine na Palama
Milana Simovića 14, Pale, 71 420
- ◆ Centralna banka Bosne i Hercegovine Filijala Brčko
Bosne srebrene 28, Brčko Distrikt, 76 100

